

AJANKOHTAISTA SUOMEKSI

2021-04-10

Programmanus

av Heidi Liekola

Moikka ja tervetuloa kuuntelemaan yläasteikäisille suunnattua UR:n ohjelmaa Ajankohtaista suomeksi. Minä olen Heidi Liekola, ja tämän ohjelman teemana on monikielisten nuorten suomen kieli seuraavin aihein:

Ruotsinsuomalaisten nuorten kieleily tutkimusaiheena

Kasiluokkalaiset haluavat säilyttää suomen kieltensä

Ruotsinsuomalaisten nuorten kieleily tutkimusaiheena

Kieleily eli useamman kielen käyttö samassa keskustelussa on tavallista monikielisille nuorille. Itä-Suomen yliopistossa apulaisprofessorina toimiva Jaana Kolu on tutkinut yläasteikäisten ruotsinsuomalaisten monikielisyyttä ja kielellistä identiteettiä Tukholmassa ja Haaparannalla. Kolu kertoo, että nuoret yhdistelevät kieliresurssiaan taitavasti

Jaana Kolu

Esimerkiksi voi käydä tällä tavalla, että joku kuulee, että oveen koputetaan tai on kuulevinaan, että 'joku koputti'. Toinen sanoo 'no eikö koputtanut'. Ja sitten tämä ensimmäinen vastaa: 'koputti visst det'. Eli se on niin kuin, se tulee niin luonnollisesti ja se on ihailtavan taitavaa miten he kieliä yhdistelee. Se ei kuulosta mitenkään väkinäiseltä vaan tietää, että se varmasti on siellä muutenkin kuin niissä nauhoituksissa, että se kuulostaa kieliopillisestikin oikealta. Ruotsin kielen sanat usein taivutetaan suomen kielessä: 'Mä en muista yhtään meiän schemaa' ja 'mitä meillä on SO:ssa?'. Tietysti myös nämä koulusanat on ihan luonnollisesti mukana, myös siellä suomen kielessä, koska eivät varmaan tiedä mikä se SO suomen kielellä voisi olla. Koulu kuitenkin noudattaa Ruotsin opetussuunnitelmaa.

Ympäröivä valtakieli näkyy monikielisten nuorten puheessa.

Jaana Kolu

Joitakin sanoja, jotka tulee sieltä ruotsin kielestä, 'mena' ja 'tycka' esimerkiksi, kun ne on lähellä sitä suomen kielen sanaa, niin niitä käytetään ehkä enemmän. Kyllä se vaikuttaa siihen suomen kieleen ja joskus kerta kaikkiaan käännetään ruotsin ilmaisuja suomen kielelle. Voidaan kysyä kaverilta, jonka tukka näyttää vähän repsottavan, että koska oot ajatellut muuten 'leikata ittes', eli 'när har du tänkt klippa dig', tämmöisiä hauskoja käänöslainoja tulee välillä.

Tutkimuksessaan Kolu on nähnyt, että nuorilla on sekä tietoisuus että halu suomen säilyttämiseen.

kieleily
språkande
tavallista
vanligt
tutkia / tutkija
forska / forskare
monikielisyyttä
flerspråkighet
yhdistellä,
yhdistää
kombinera
taitavasti
skickligt
luonnollisesti
naturligt
ihailtava
beundransvärd
väkinäinen
tvungen, forcerad
nauhoitukset
inspelningar,
(lydupptaning)
kieliopillisesti
grammatiskt
noudattaa
följa, lyda
opetussuunnitelma
läroplan
kerta kaikkiaan
helt enkelt
repsottaa
dingla, (sticka ut)
tietoisuus

Jaana Kolu

Kieli ja identiteetti liittyy hyvin voimakkaasti yhteen ja monet nuoret tuovat myös esille sen, että kyllä he haluaisivat välittää myös omille lapsilleen sitä suomen kieltä esimerkiksi. Sillä on tunnearvoa kielen osaamisella, sitä arvostetaan yhä enemmän sitä monikielisyyttä. Nuoretkin sanovat, että se on paljon hausempaa kommunikoida, kun käytetään niitä useampia kieliä.

medvetenhet

halu

vilja

välittää

förmedla

tunnearvo

affektionsvärde

Kasiluokkalaiset haluavat säilyttää suomen kielensä

Tukholman ruotsinsuomalaisen koulun kahdeksaluokkalaiset Esther Hammes ja Mella Nurminen kertovat suhteestaan suomen kieleen näin:

Mella

Mä puhun suomea koulussa suomen tunneilla, ja sit mä puhun mun velin kanssa ja joskus mun vanhempien kanssa kotona.

Esther

Mä puhun myös suomen tunneilla koulussa ja sitten kotona äidin kanssa ja mun kahden sisaruksen kanssa.

Jos te voisitte antaa jotain esimerkkejä, kun te puhutte koulussa, niin millä tavalla te käytätte suomea ja ruotsia?

Esther

No meiän koulussa se on helpompaa, kun kaikki osaa suomea. Jos se kaveri osaa paremmin suomea, niin se on helpompi, että me kaikki puhutaan suomea sen kanssa. Joskus kun me ollaan kaikki meiän kaverit, jotka osaa kaikkia näitä kieliä, niin me voidaan sekoittaa niitä kieliä.

Mella

Jos se osaa vaan suomea niin me yleensä puhutaan vaan suomea sen kaa, että se niinku enemmän trivs.

Mitä te sanoisitte, että suomi merkitsee teille?

Esther

Suomen kieli on mulle aika tärkeä, koska mun äidin puolen suku on silti suomenkielinen, ja mä tykkään puhua suomea.

Mella

Se on tärkeä mulle, koska mä haluan, että mun lapsetkin osaa suomea niin mä haluan niinku osata kunnolla suomea, että voin opettaa niille. Sitten mun kaikki sukulaiset asuu Suomessa, niin mä haluan osata sitä mun koko elämän, mä en halua niinku unohtaa sitä.

säilyttää

bevara, behålla

suhde

relation,

förhållande

tunti

lektion, timme

sisarus, sisko, veli

syskon, syster, bror

tapa

sätt, vis

sekoittaa

blanda

viihtyä

trivas

merkitä

betyda

tärkeä

viktig

suku

släkt

osata

kunna

opettaa

lära ut

koko elämä

hela livet

unohtaa

glömma

Tässä tämän kertaiset aiheet. Kuullaan taas!